

Zakonodajne ocene učinka in varstvo osebnih podatkov pri pripravi predpisov

Dobre prakse pri pripravi predpisov, ki urejajo varstvo osebnih podatkov

Alenka Jerše, Informacijski pooblaščenec

7. april 2025

Izhodišča za varstvo osebnih podatkov pri pripravi predpisov

→ Temelji:

- Ustava RS: zlasti 15. in 38. člen – načelo sorazmernosti in pravni okvir
- Splošna uredba o varstvu podatkov (DPIA – 10. odst. 35. člena)
- 6. člen ZVOP-2 – vsebina predpisa
- 23. člen Splošne uredbe – omejitve pravic posameznikov
- 24. člen ZVOP-2 obveznosti glede predhodne priprave ocene učinkov
- Sodna praksa Sodišča EU in Ustavnega sodišča

Pogoji zakonskega urejanja – pravna podlaga I.

- **Ustava RS – 38. člen:**
 - Zakon določa:
 - zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor, in varstvo tajnosti OP
- **Pravne podlage ureja Splošna uredba: 6. člen in posebne vrste OP 9. člen**
- **Pogoji in zahteve glede pravne podlage iz točk c in e 1. odstavka 6. člena Splošne uredbe**
- 6. člen ZVOP-2 – **sodba US U-I-180/21-34**, z dne 14. 4. 2022 (PCT odloki)

Pogoji zakonskega urejanja – pravna podlaga II.

- **Ustava RS – 38. člen:**
 - Predpisi (zakonski in podzakonski akti) tako za upravljavce kot za nadzorni organ veljajo, dokler o njihovi morebitni neskladnosti z Ustavo RS ne odloči Ustavno sodišče.
- **6. člen ZVOP-2 – pogoji za zakonitost obdelave:**
 - Pogoji zakonskega urejanja obdelav OP v **javnem** sektorju & **zasebnem** sektorju – zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) 1. odstavka ter 2. in 3. odstavka 6. člena Splošne uredbe.

Pogoji zakonskega urejanja – pravna podlaga III.

- **6. člen ZVOP-2 – zakon mora določati** (točki c in e 1. odst. 6. člena SUVP):
- ✓ **vrste** osebnih podatkov, ki naj se obdelujejo,
 - ✓ **kategorije posameznikov**, na katere se ti OP nanašajo,
 - ✓ **namen** njihove obdelave in
 - ✓ **rok hrambe** osebnih podatkov ali rok za redni pregled potrebe po hrambi določa zakon.
 - ✓ Če je mogoče, se v zakonu določijo **tudi uporabniki OP, posamezna dejanja** obdelave in postopki obdelave ter **drugi ukrepi** za zagotovitev zakonite, poštene in pregledne obdelave.

Pogoji zakonskega urejanja – pravna podlaga – načelo sorazmernosti I.

- **Ustava RS – 15. člen:**
- Z zakonom je mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, **kadar tako določa ustava**, ali če je to **nujno zaradi same narave** posamezne pravice ali svoboščine
 - Človekove pravice in temeljne svoboščine so **omejene samo s pravicami drugih** in v primerih, ki jih določa ta ustava.

Pogoji zakonskega urejanja – pravna podlaga – načelo sorazmernosti II.

→ Ustava RS – 15. člen:

- zakonodajalec zasleduje ustavno dopusten cilj in
- omejitev skladna z načeli pravne države (2. člen Ustave)
- **Sodba US U-I-180/21-34**, z dne 14. 4. 2022 (PCT odloki):
 - zbirati se smejo le podatki, ki so:
 - primerni glede na namen in
 - nujno potrebni za uresničitev zakonsko opredeljenega namena.

Pogoji zakonskega urejanja – pravna podlaga – načelo sorazmernosti III.

→ Sodna praksa Sodišča EU:

- SEU v sodbi z dne 16. junija 2015 (zadeva C-62/14, Gauweiler in drugi) razsodilo, da načelo sorazmernosti zahteva, da so akti institucij EU primerni za uresničitev legitimnih ciljev, ki jim sledi zadevna zakonodaja, in ne smejo presegati tega, kar je potrebno za uresničitev teh ciljev.
- Institucije in organi EU morajo torej pretehtati različne interese zadevnih strani tako, da se preprečijo negativne posledice, ki so očitno nesorazmerne z zastavljenimi cilji (Zadeva C-493/17 (Weiss), 93 odstavek.

Druge zahteve za zakonsko urejanje – pravna podlaga I.

→ 6. člen ZVOP-2:

- Privolitev v javnem sektorju:
- če tako možnost **določa zakon**,
- sicer pa obdelava na podlagi privolitve, če **ne gre za izvrševanje** zakonskih pristojnosti, nalog ali oblastnih obveznosti **javnega sektorja**.

Druge zahteve za zakonsko urejanje – pravna podlaga II.

→ 6. člen ZVOP-2 – obdelava OP o narodni ali etnični pripadnosti v javnem sektorju:

- z zakonom se lahko določi **samo izjemoma**, za primere, v katerih je to **nujno za odločitev** o osebnem stanju, pravicah, spodbudah in ugodnostih za posameznika, na katerega se nanašajo OP, ali za zagotavljanje in spodbujanje enakega obravnavanja, enakih možnosti ter zajamčenih posebnih pravic pripadnikov narodne ali etnične skupnosti v RS +
- zakon določi privolitev posameznika, na katerega se nanašajo OP, ali določi obdelavo podatkov, glede katerih se posameznik svobodno opredeli.

Druge pomembne okoliščine – pravna podlaga

→ 6. člen ZVOP-2:

- IZJEMA: obdelava OP za izvrševanje točke e) 1. odstavka 6. člena Splošne uredbe v javnem sektorju → **izjemoma** se lahko obdelujejo tisti OP, ki so **nujno potrebni** za izvrševanje **zakonitih pristojnosti, nalog ali obveznosti javnega sektorja**, če se s to **obdelavo ne poseže v upravičen interes** posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo.

Splošne zahteve glede vsebine zakona I.

→ Jasno identificirati podatkovni tok:

- **kako se podatki pridobivajo**: od posameznika, iz obstoječih zbirk, ali podatki obstajajo v predvideni zbirki in v obliki, ki je ustrezna?
- **Kdo** – zbiranje OP, posredovanje OP, hramba OP?
- **Katere** osebne podatke – izčrpno določeni (ne odprto in ne primeroma)?
- **Komu** se posreduje OP?

Splošne zahteve glede vsebine zakona II.

→ Jasno identificirati vloge:

- **Kdo** je upravljavec – ali jih je **več**?
- Ali gre za **skupno upravljanje** – če da ali v celoti ali v posameznih delih?
- Ali gre za **pogodbeno obdelavo** → obdelava **v imenu, po navodilu in za račun upravljavca** → pog. obd.: ne določa sam namenov, vezan izključno na navodila upr., ne sme obdelovati OP za lastne namene, izbriše po navodilu upravljavca po izpolnitvi obdelave (veliko mešanih primerov – del pog. obdelava del upravljanje).

Splošne zahteve glede vsebine zakona III.

- **Nabor OP določen izčrpno – brez uporabe nejasnih pojmov:** zlasti OP..., med drugim OP, kot npr. OP, druge OP
- **Zahteva po jasnosti in pomenski določljivosti predpisov** – sodba US U-I-492/20-22 z dne 5.10.2023 in U-I-180/21-34, z dne 14. 4. 2022:
 - zakonske norme morajo biti **jasne, razumljive in nedvoumne** – razlaga
 - **velja za vse predpise**, zlasti pomembno pri določanju pravice ali dolžnosti
 - predpisi **ne omogočajo samovoljnega ravnanja izvršilne veje oblasti**
 - predpisi **nedvoumno** in dovolj **določno** opredeljujejo pravni položaj subjektov, na katere se nanašajo.

Splošne zahteve glede vsebine zakona IV.

→ Zakonska ureditev posegov v človekove pravice mora biti:

- dovolj jasna (*sufficiently clear*),
- precizna (*formulated with sufficient precision*),
- dostopna (*accessible*) in
- predvidljiva (*foreseeable*).

Splošne zahteve glede vsebine zakona V.

→ Iz prakse SEU glede omejevanja pri uresničevanju temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina EU o temeljnih pravicah (UL C 202, 7. 6. 2016), in iz prvega stavka 1. odstavka 52. člena Listine izhaja, da mora biti kakršno koli omejevanje uresničevanja temeljnih pravic predpisano z zakonom. To pomeni, da mora biti že v pravni podlagi, ki omogoča poseg v te pravice, opredeljen obseg omejitve.

Omejevanje pravic posameznikov

- **Ustava RS – 38. člen:**
 - Pravica do dostopa do lastnih osebnih podatkov:
 - vsakdo ima pravico seznaniti se z zbranimi osebnimi podatki, ki se nanašajo nanj
- **Pravni okvir omejitev pravic 23. člen Splošne uredbe**
- **Zakonska ureditev – 18. člen ZVOP-2**

Zahteve po 23. členu Splošne uredbe I.

- Omejitev mora biti **določena z zakonodajnim ukrepom**,
- omeji se lahko obseg obveznosti in pravic iz:
 - 12. (postopek),
 - 13. in 14. (informiranje posameznika),
 - 15. do 22. člena (vse pravice: dostop, popravek, ugovor, izbris, omejitev obdelave, prenosljivost, avtomatizirano odločanje, obveznost obveščanja po popravku ali izbrisu)
- tudi 5. (načela) in 34. člena Splošne uredbe kolikor njegove določbe ustrezajo pravicam in obveznostim iz 12. do 22. člena SUVP.

Zahteve po 23. členu Splošne uredbe II.

- Pogoji – omejitev **spoštuje bistvo temeljnih pravic in svoboščin** ter je **potreben in sorazmeren ukrep** v demokratični družbi za zagotavljanje **omejenega nabora ciljev**:
 - državne varnosti, obrambe, javne varnosti,
 - preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, vključno z varovanjem pred grožnjami javni varnosti in njihovim preprečevanjem,
 - uveljavljanja civilnopravnih zahtevkov ...

Zahteve po 23. členu Splošne uredbe III.

- Pogoji – zagotavljanje **omejenega nabora ciljev**:
 - drugih pomembnih ciljev v splošnem javnem interesu EU ali države, zlasti pomembnega gospodarskega ali finančnega interesa EU ali države, vključno z denarnimi, proračunskimi in davčnimi zadevami, javnim zdravjem in socialno varnostjo,
 - varstva neodvisnosti sodstva in sodnega postopka,
 - preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja in pregona kršitev etike v zakonsko urejenih poklicih, ...

Zahteve po 23. členu Splošne uredbe IV.

- Pogoji – zagotavljanje **omejenega nabora ciljev**:
 - spremljanja, pregledovanja ali urejanja, povezanega, lahko tudi zgolj občasno, z izvajanjem javne oblasti v primerih iz točk (a) do (e) in (g) 1. odst. 23. člena,
 - varstva posameznika, na katerega se nanašajo OP, ali pravic in svoboščin drugih.

- Smernice EDPB:

https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-07/edpb_guidelines202010_on_art23_adopted_after_consultation_sl.pdf

Zahteve po 23. členu Splošne uredbe V.

- **Zakonski ukrep mora glede omejitve določati – na kaj se nanaša glede:**
 - namenov obdelave ali vrst obdelave varstva posameznika, vrst osebnih podatkov, natančnejše ureditve upravljavca ali vrst upravljavcev,
 - **obsega uvedenih omejitev,**
 - zaščitnih ukrepov za preprečitev zlorab ali nezakonitega dostopa ali prenosa
 - tveganj za pravice in svoboščine posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, ...

Zahteve po 23. členu Splošne uredbe IV.

- **Zakonski ukrep mora glede omejitve določati – na kaj se nanaša glede:**
 - **obdobj hrambe in veljavnih zaščitnih ukrepov**, pri čemer se upoštevajo narava, obseg in nameni obdelave ali vrste obdelave;
 - pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, da so **obveščeni o omejitvi**, razen če bi to posegalo v namen omejitve.

Hvala za pozornost!

alenska.jerse@ip-rs.si
gp.ip@ip-rs.si

Vsa mnenja IP:

<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/pripombe-informacijskega-pooblaščenca-na-predloge-predpisov/>
<https://www.ip-rs.si/mnenja-zvop-2/>